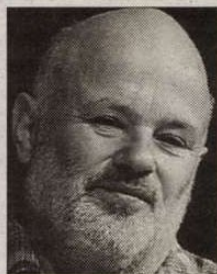

Vita, teljes tisztelettel

EÖRSI ISTVÁN

„Ma nem az egységes kulturális nemzet és a magába zárkózó, önös ország perspektívája között kell választani. A kulturális nemzet kiépítésének felelősségteljes programja a felelőtlen irredenta demagógiával áll szemben.”

ság sorsának jobbra fordítását viselte a szíven – hiszen tudhatták, hogy ezen a módon ez a cél nem valósítható meg –, hanem a Horthy-korból oly ismerős revizionista hecckampány trükkjeit akarta felhasználni választási céljaira.

Bíró Béla így fogalmazta meg legnagyobbat tévedését: „Az ellenzék ugyanis a

kulturális nemzet elavultnak vélt fogalmával az állampolgári nemzet nem kevésbé elavult fogalmát állította szembe.” Csak-hogy nem létezik olyan mérvadó liberális vagy szocialista nézet, amely ellenezné a kulturális nemzet fogalmát. A státustörvény azonban nem a közös nyelv és közös műveltségi kincs ápolását és integráló erejét segítette, hanem éppen ellenkezőleg, agresszivitásával és nem is titkolt politikai célkitűzéseivel ellene szegült az egységes magyar kulturális nemzet érdekeinek. A Fidesz ugyanis teljesen nyíltan a határon átnyúló, egységes politikai nemzet jelszavával korteskedett. Már a magyarigazolványon tündöklő korona is a történelmi Magyarország helyreállításának életveszélyes illúzióját volt hivatva terjesztetni.

Antall József gyakran idézett bejelentésével kezdődött a mese. Emlékszünk rá: ő lélekben tizenötmillió magyar miniszterelnöke óhajtott lenni. Csakhogy a miniszterelnökség közjogi rang, és nem kulturális pozíció. Antal ennek tudatában volt. Ezért használta a „lélekben” szót mint megszorítást. Ennek a megszorításnak azonban nincs értelme. Lélekben ugyanis kizárólag a vele együtt rezgő konzervatív szavazók miniszterelnöke lehetett – de ez esetben a szocialista és a liberális állampolgárok híján sehogy sem jött volna ki az általa emlegetett szép, kerek szám. Orbán Viktor hatalomra kerülése éjszakáján és később is meg-megismételte Antal szállóigévé vált mondatát. Amikor pedig már tombolt a vita a státustörvény körül, akkor kormányának egyik államtitkára, Várhegyi Attila egy újságcikkben (Magyar Nemzet, 2001. aug. 28.) kifecsegte a státustör-

vény iskolatitkát, amit Magyarországon csak az nem tudott, aki befogta a fülét és behunyta a szemét. Eszerint a magyarság Antal eljöveteleig Kis-Magyarországon élt. Antal bejelentette igényét Nagy-Magyarországra, de az akkori erőviszonyok között a „lélekben” szóval tompítania kellett a magyar nemzeti közösség politikai jellegét. Orbán azonban ma már túlléphet ezen a korláton. „Ma az egész nemzetpolitika az intézményesített tizenötmillió nemzetközösség kiépítéséről szól.” Mi más ez, mint igénybejelentés egy tizenötmillió politikai (tehát: nem kulturális) nemzet helyreállítására. Határrevízióról Orbánék (szövetségesükkel, Csúrkával ellentétben) nem beszéltek, de kíváncsi vagyok, miképpen lehet egy több országba elosztott tizenötmillió nemzetet határrevízió nélkül politikailag egyesíteni.

Arról szeretném meggyőzni Bíró Bélát és az olvasókat, hogy ma nem az egységes kulturális nemzet és a magába zárkózó, önös ország perspektívája között kell választani. A kulturális nemzet kiépítésének felelősségteljes programja a felelőtlen irredenta demagógiával áll szemben. A magyarság politikai egyesülésének egyetlen kerete az, amelyet a Kárpát-medence országainak az Európai Unió kínál. A köztünk húzódó határokat csak az Európai Unió bonthatja le. Amíg erre nem kerülhet sor, addig kizárólag az egységes kulturális nemzet kiépítésén fáradozhatunk. Ez olyan program, amelyben egyetértésre lehet jutni a szomszédos államok jelenlegi kormányaival. A sokszor gyalázott baloldali értelmiségiek között senki sincs, aki ellenezne egy ilyen programot.

Régóta figyelem őszinte elismeréssel, hogyan próbál Bíró Béla bukárestti egyetemi tanár igazságot tenni a Magyarországon egymásnak feszülő politikai indulatok között. Mint a nyolc évtizede gyakran nacionalista, olykor szélsőségesen magyarellenes kormányok uralma alatt élő kisebbség szószólója, összhangot próbál teremteni az európai status quo, a romániai politika aktuális lehetőségei és azon kívánságok között, amelyeket a mindenkor magyar kormánynak a határainkon kívül élő magyarsággal kapcsolatos politikájával szemben támaszt. Álláspontja sohasem elfogultan nacionalista, mert magyarságvédelmét emberjogi színezetű pátosz itatja át. Az utóbbi időben mégis olyan kategóriákra építi gondolkodását, amelyek csak a Bukarest és Budapest közti távolsággal és az ebből eredő akusztikai különbségekkel magyarázhatók.

Bíró Béla újabb cikkeiből – utoljára a Szalonok és lövészárkok címűből (MH, ápr. 17.) – arra következtethetünk, hogy szerzőjük szerint a kormány a státustörvényben szeretetteljes elkötelezettségét fejezte ki az összmagyarság iránt. Ezzel szemben az igazság az, hogy a kormány kizárólag saját hatalmának fenntartása iránt érez szeretetteljes elkötelezettséget. Különben nem olyan státustörvényt dolgozott volna ki, amelynek legfontosabb kedvezményei hatályukat veszítik abban a hón áhított pillanatban, amikor az Európai Unió tagjaivá válunk. Továbbá: ha a határaink túloldalán élő magyarság sorsát tartotta volna szem előtt, akkor a törvénytervezet nyilvánosságra hozatala előtt részletekbe menő tárgyalásokat folytatott volna a többi érdekelt kormánnyal. Ezt azonban nem tette meg, mert nem az összmagyar-